

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Факультет педагогічної та соціальної освіти
Кафедра педагогіки та інклюзивної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ О.А.Кузнецова

27 серпня 2020 р.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА ВИХОВНОЇ РОБОТИ**

Ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність 014.04 Середня освіта (Математика)

Освітньо-професійна програма: Математика та фізика

2020-2021 навчальний рік

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Дрозд Олена Володимирівна, старший викладач кафедри педагогіки та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук

РЕЦЕНЗЕНТ: Маланюк Тарас Зеновійович, к.пед.н., доцент кафедри управління соціокультурною діяльністю, шоубізнесу та івентменеджменту, ДВНЗ, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Програму схвалено на засіданні кафедри педагогіки та інклюзивної освіти
Протокол від «26» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри педагогіки та інклюзивної освіти (Яблонський А.І.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією факультету педагогічної та соціальної освіти

Протокол від «26» серпня 2020 року №1
Голова навчально-методичної комісії (Степанова Т.М.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від «27» серпня 2020 року № 11
Голова навчально-методичної комісії університету (Кузнєцова О.А.)

Анотація дисципліни

Мета дисципліни: ознайомлення студентів з базовими теоретичними положеннями, сутністю та завданнями методики виховної роботи, цілями, законами, принципами, напрямками, методами, методиками і технологіями виховання; сприяння формуванню гармонійно розвиненої особистості, забезпечення студентів міцними знаннями з теорії та методики виховання, подальшим їх практичним застосуванням.

Дисципліна передбачає 3 кредити ECTS, вивчається в 2 семестрі, форма контролю – залік. Мова викладання – українська.

Умовами зарахування предмета є: контрольні роботи, індивідуально-творчий проєкт «Моє педагогічне кредо», педагогічні ситуації, творчі завдання, самостійна робота, наукове дослідження, наукова стаття, ділова гра «Культурний асимілятор», «круглий стіл з гострими кутами», дебати.

Ключові слова: виховання, гуманізм, підхід, колектив, гра, метод, методика, засоби, критичне мислення, інтерактив.

Abstract

The purpose of the discipline: to acquaint students with the basic theoretical provisions, the essence and objectives of the methodology of educational work, goals, laws, principles, directions, methods, techniques and technologies of education; promoting the formation of a harmoniously developed personality, providing students with solid knowledge of the theory and methods of education, their further practical application.

The discipline provides 3 ECTS credits, is studied in 2 semesters, the form of control - credit. The language of instruction is Ukrainian.

The conditions of enrollment are: tests, individual creative project "My pedagogical credo", pedagogical situations, creative tasks, independent work, research, scientific article, business game "Cultural Assimilator", "round table with sharp corners", debate.

Keywords: education, humanism, approach, team, game, method, technique, means, critical thinking, interactive

ВСТУП

Програма вивчення варіативної навчальної дисципліни «Методика виховної роботи» складена Дрозд О.В. відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності: 014.04 Середня освіта (Математика)

Предметом вивчення навчальної дисципліни є зміст, форми і методи виховного процесу.

Міждисциплінарні зв'язки: знаходять своє відображення в завданнях, змісті, методах, формах та засобах навчання. Але особливо це стосується змісту навчального курсу, який вимагає знання з філософії, соціології, загальної психології (мислення, увага, уява та ін.), вікової психології.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Методика виховної роботи» є варіативною при підготовці студентів спеціальності «Математика» і входить до циклу педагогічних дисциплін, що вивчаються майбутніми фахівцями.

1.2. Мета вивчення дисципліни – ознайомлення студентів спеціальності «Математика» з базовими теоретичними положеннями, сутністю та завданнями методики виховної роботи, цілями, законами, принципами, напрямками, методами, методиками і технологіями виховання.

Завданням викладання цієї дисципліни є поглиблене вивчення студентами психолого-педагогічних особливостей теорії та практики виховної роботи. **Мета** викладання цієї дисципліни – сприяння формуванню гармонійно розвиненої особистості, забезпечення студентів міцними знаннями з теорії та методики виховання, подальшим їх практичним застосуванням.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

- Здатність володіти культурою мислення, здатність до узагальнення, аналізу, сприйняття інформації, постановки мети та вибору шляхів її досягнення;

- Здатність логічно вірно, аргументовано і ясно будувати усну та письмову мову;
- Здатність до саморозвитку, підвищення кваліфікації та майстерності;
- Здатність усвідомлювати соціальну значущість своєї майбутньої професії, володіти високою мотивацією до виконання професійної діяльності;
- Здатність володіти основними методами, способами і засобами одержання, зберігання, переробки інформації, мати навички роботи з комп'ютером як засобом управління інформацією;
- Здатність враховувати специфіку і сучасне поєднання глобального, національного та регіонального в розвитку соціальної сфери та управління, культури громадської, державної та особистого життя;
- Здатність до ефективного застосування психолого-педагогічних знань для вирішення завдань суспільного, національно-державного і особистісного розвитку, проблем соціального благополуччя.

II. Фахові:

- Здатність до розробки та реалізації соціальних технологій, які враховують особливості сучасного поєднання глобального, національного і регіонального, специфіку соціокультурного розвитку суспільства;
- Здатність до створення психологічно сприятливого середовища в освітніх установах, толерантно ставитися до психологічних особливостей дітей, сприяти полікультурній взаємодії всіх суб'єктів навчально-виховного процесу;
- Здатність до інноваційної діяльності в сфері освіти, оптимізувати виховний потенціал полікультурного середовища, поєднувати традиційну культуру з культурами інших народів;
- Здатність до компетентного використання законодавчих та інших нормативних актів у галузі освіти державного та регіонального рівнів;

- Здатність володіти методиками діагностики сімей, особистісних рис вихованців, досліджувати причини міжособистісних конфліктів;
- Здатність враховувати в процесі здійснення навчально-виховної діяльності особливості дітей і педагогічних працівників, особливо тих, які потребують допомоги та захисту;
- Здатність до проведення ділових ігор, культурного дозвілля, національних свят, фольклорних дійств;
- Здатність до розробки інноваційних національних проєктів в рамках заходів державної національно-патріотичної політики, проводити соціальні опитування.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит 1. Основи теорії та методики виховання

Тема 1. Основні поняття курсу теорія та методика виховання. Парадокси методики виховної роботи. Виховання як культурно-історичний феномен. Цілі і завдання виховної роботи. Основні виховні парадигми.

Тема 2. Характеристики, закони, принципи і методи виховної роботи. Основні характеристики виховного процесу. Педагогічні закони і закономірності виховання. Психологічні та духовні закони виховної роботи. Характеристика принципів виховної роботи. Характеристика методів виховної роботи.

Тема 3. Методика виховної роботи в сім'ї. Фактори, що впливають на поведінку людини і прийоми її регулювання. Помилки сімейного виховання і їх наслідки. Характерні особливості впливу сім'ї на дитину. Специфіка сімейного виховання. Методичні прийоми впливу в сімейному вихованні. Педагогіка партнерства.

Кредит 2. Методика виховної роботи в освітніх установах

Тема 1. Школа як виховна система. Методика вивчення виховного процесу. Методика і техніка планування виховної роботи. Виховні засоби і форми в школі. Методичні прийоми впливу в шкільному вихованні.

Тема 2. Методика виховної роботи в різних соціокультурних середовищах. Поняття соціокультурного середовища виховання. Характеристика сучасного вітчизняного соціокультурного середовища. Методика формування виховуючого середовища. Виховна робота в дитячо-юнацьких організаціях. Вплив неформальних об'єднань на виховання дітей і молоді.

Кредит 3. Прикладні питання методики виховної роботи

Тема 1. Особливості методики виховання громадянина. Методика політичного і громадянсько-патріотичного виховання. Методика національного і глобалістичного виховання. Особливості методики виховання законослухняності. Методика духовно-морального та релігійного виховання. Методика екологічного та економічного виховання.

Тема 2. Особливості методики виховання особистості. Особливості методики виховання переможця. Методика трудового, фізичного і антинаркотичного виховання. Методика статевого і сексуального виховання. Методика виховання ставлення до грошей і речей. Методика естетичного виховання.

Тема 3. Основні технології виховної роботи та критерії її оцінки. Загальна характеристика технологій виховання. Сутність технологічного підходу до виховання. Використання технологічного підходу у вихованні. Характеристика конкретних технологій виховання. Критерії оцінки ефективності виховної роботи.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться: 90 годин / 3 кредити ECTS. (2-й курс);

3. Рекомендована література **Базова**

1. Бех І. Д. Виховання особистості: у 2-х кн./ І. Д. Бех – К. : Либідь, 2003. – Кн. I. : Особистісно орієнтований підхід : теоретико-методичні засади. 2003. 280с.
2. Біла книга національної освіти України / Акад. пед. наук України; [за ред. В. Г. Кременя]. К., 2009. 185 с.

3. Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте / Л. И. Божович. М.: Просвещение, 1968. 484 с.
4. Бондарчук Е. И. Основы психологии и педагогики : курс лекций // Е. И. Бондарчук, Л. И. Бондарчук. – [3-е изд., стеретип.]. К. : МАУП, 2002. 168 с.
5. Волкова Н. П. Педагогіка: навч. посіб. / Н. П. Волкова. – [2-ге вид., перероб]. К. : Академвидав, 2007. 616 с.
6. Выготский Л. С. Педагогическая психология / Л. С.Выготский. М. : Педагогика, 1991. 480 с.
7. Горальський А. Правила тренінгу творчості: метод. посібник / А. Горальський. Л. : ВНТЛ, 1998. 52 с.
8. Грицай Ю. Педагогіка. Курс лекцій: навчальний посібник / Ю. Грицай. – Миколаїв: Іліон, 2007. 64 с.
9. Декларація прав дитини: (Проголошена Генеральною Асамблеєю ООН, 20 листопада 1959 р.) // Відродження. Педагогіка толерантності. 2000. - №3. С.103 – 104.
10. Державна національна програма «Освіта». Україна ХХІ століття. К.: Райдуга, 1994. 61 с.
11. Дьюи Дж. Введение в философию воспитания / Дж. Дьюи. М., 1921. 52 с.
12. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В.Г. Кремень. К. : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
13. Ингекамп К. Педагогическая диагностика. / К. Ингекамп. – М.: Педагогика, 1991. – 240 с. – (Серия «Зарубежная школа и педагогика»).
14. Капська А. Й. Соціальна робота: навчальний посібник / А. Й. Капська. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 328 с.
15. Карпенчук С. Г. Теорія і методика виховання: Навч. посіб. — 2-ге вид., допов. і переробл. К.: Вищ аш к., 2005. 343 с.
16. Конвенція про права дитини: (Схвалена Генеральною Асамблеєю ООН, 20 листопада 1989 р., і ратифікована Верховною Радою України 27 лютого 1991 р.) // Інформаційний збірник М – ва освіти України. 1995. № 9. С. 3–25.
17. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності // (Нормативний документ МОН України) // Шлях освіти. 2000. №3. С. 7–13.
18. Лозова В.І. Теоретичні основи виховання і навчання: навчальний посібник / В. І. Лозова, Г. В. Троцько. [2-ге вид., випр. і доп.]. Харків: «ОВС», 2002. 400 с.

19. Локк Дж. Мысли о воспитании / Дж. Локк // Пискунов А.И. Хрестоматия по истории зарубежной педагогики: [учеб. пособие для студ. пед. ин-тов]. М.: Просвещение, 1981. С. 163-195.
20. Макаренко А. С. Коллектив и воспитание личности / А. С. Макаренко. М.: «Педагогика», 1972. 334 с.
21. Методика воспитательной работы / А. А. Привалов, А. М. Руденко. – Новочеркасск: ЮРГТУ, 2011. – 216 с. – Серия «Высшее образование».
22. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка: навчальний посібник / Н. Є. Мойсеюк. [4-е видання, доп.]. 2003. 615 с.
23. Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні (Нормативний документ МОН України). / [І.Д. Бех, Т.Ф. Алексеєнко, Г.О. Балл, і ін.] // Світ виховання. 2004. № 4 (5). С. 6–30.
24. Папуча М.В. Особистість: розвиток, соціалізація, виховання: [Монографія] / М.В. Папуча, Т.Д. Кричковська / – Ніжин: Ніжин. держ. пед. ун – т ім. М. Гоголя, 2001. 148 с.
25. Педагогіка: Учебное пособие / под ред. П.И. Пидкасистого. – М.: Педагог. общество России, 1998. 640 с.
26. Педагогіка: навч.– методичний посібник для закладів педагогічної освіти III і IV рівнів акредитації / [за ред. док. пед. наук, проф., член-кор. АПН України А.М. Бойко]. Київ; Полтава, 2002. 370 с.
27. Педагогіка: Курс лекцій / [под общей редакцией Г. И. Щукиной]. – М.: Просвещение, 1966. 648 с.
28. Педагогіка: учеб. пособие для студентов пед. университетов, институтов, колледжей и училищ / [под ред. В. Е. Зябкина, М. А. Хайрудинова]. – Симферополь: Таврида, 1996. – 256 с.
29. Педагогическая антропология: учеб. пособие / [авт. и сост. Б. М. Бим-Бад]. М.: Изд-во УРАО, 1998. 576 с.
30. Педагогічна майстерність учителя: навчальний посібник / [за ред. проф. В. М. Гриньової, С. Т. Золотухіної]. – 2 – е вид. Харків: «ОВС», 2006. 224 с.
31. Педагогічна майстерність: підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; За ред. І. А. Зязюна. – 2-ге вид. К.: Вища шк., 2004. 422 с.
32. Рожков М.И. Организация воспитательного процесса в школе: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / М. И. Рожков, Л. В. Байбородова. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2000. 256 с.
33. Рувинский Л. И. Самовоспитание личности / Л. И. Рувинский М., 1984. 140 с.

34. Соціалізація і соціальне виховання: навч. посіб. / Іванченко А.В., Сбруєва А.А., Дікова– Фаворська О.М. Житомир: Полісся, 2006. 216 с.
35. Сухомлинський В. О. Проблеми виховання всебічно розвинутої особистості / В. О. Сухомлинський // Вибр. твори: в 5 т. К., 1976. Т.1.
36. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям / В. О. Сухомлинський Избр. произв.: в 5 т. – Київ: «Радянська школа», 1977. Т. 3. (на українском языке). – Вид 670 с.
37. Ушинский К. Д. Избранные педагогические сочинения: в 2–х т. / К. Д. Ушинский. М. : Просвещение, 1953. – Т.1: Вопросы воспитания. – 1974. 639 с.
38. Фіцула М. М. Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти / М. М. Фіцула. К. : Академія, 2003. 528 с.

Допоміжна

1. Абрамова Г. С. Возрастная психология: учеб. пособие для студ. вузов / Г.С. Абрамова. – 4 – е изд. М. : Академический проект; Екатеринбург : Деловая книга, 2000. 624 с.
2. Амонашвили Ш. А. Личностно – гуманная основа педагогического процесса / Ш. А. Амонашвили. Минск, 1990. 359 с.
3. Бернс Р. Развитие Я – концепции в воспитании; /пер. с англ. / под общ. ред. В. Я. Пилиповского. М. : Прогресс, 1986. 420 с.
4. Бех І. Д. Концепція виховання гуманістичних цінностей учнів / Бех І. Д., Ганнусенко Н.І., Чорна К.І. // Шкільний світ. 2005. №45. С. 4–11.
5. Бех І. Д. Ціннісні наголоси у сучасному вихованні / І. Д. Бех // Світ виховання. 2007. №5. С. 4–8.
6. Боришевський М. Й. Духовні цінності як детермінанта громадянського виховання особистості / М. Й. Боришевський // Цінності освіти і виховання: науково – методичний збірник [за ред. О. В. Сухомлинської]. К., 1997. С. 23–24.
7. Бубер М. Я и ты / М. Бубер; [пер. с нем]. – М. : Высшая школа, 1993. 175 с.
8. Ващенко Г. Основні проблеми педагогіки майбутнього / Г. Ващенко // Педагогіка толерантності. 1998. № 2. С. 89–95.
9. Новикова Л.И. Воспитание как педагогическая категория / Л. И. Новикова // Педагогика. 2000. № 6. С. 28– 35.
10. Новотна В. Формування в учнів духовних цінностей / В. Новотна // Відкритий урок. – 2006. № 13 – 14. С. 94–98.

11. Руссо Ж.– Ж. Эмиль. Или о воспитании / Ж.– Ж. Руссо // Пед. соч. : в 2-х т. – М. : Педагогика, 1981. Т.1. 1981. С. 19–592.
12. Селиванова Н.Л. Воспитательное пространство как педагогическое понятие / Н.Л. Селиванова // Воспитательное пространство как объект педагогического исследования. – Калуга: Институт усовершенствования учителей, 2000. С. 60– 66.
13. Сухомлинский В. А. Как воспитать настоящего человека (Советы воспитателям) / В. А. Сухомлинский // Избр. произв. Т.2. год С. 159–447.
14. Сухомлинський В.О. Духовний світ школяра / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори: у 5 т. – К. : Радянська школа, 1976. Т. 1. 596 с.